

Cooperació catalana

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Juliol 2020

Any 41è

PVP 3,00 €

Llegeix la revista mensual del cooperativisme català — rocagales.cat

Cooperatives Dr. Pi i Sunyer i Vigo, cura i qualitat de vida per a les persones

Pàg. 10

Jordi Cuixart:
«La pandèmia pot acabar
d'aturar l'ascensor social»

Pàg. 13

**Quaranta anys
de 'Cooperació Catalana',
comunicació i cooperativisme**

Pàg. 17

**L'economia plural
transformadora,
cap a un nou model econòmic**

Pàg. 20

Prevenió de Riscos Laborals

Única cooperativa catalana acreditada
com a Servei de Prevenió Aliè

99%

de renovacions
anuals

9,1

valoració dels
nostres clients

15

anys fent
prevenió

- Salut i benestar des de la integració de la prevenió a la producció
- Eficàcia, adaptabilitat i implicació al servei del desenvolupament de les empreses
- Un model de treball flexible en base a normes internacionals de qualitat

www.sepra.cat

"... Incerteses, dubtes, problemes...?"

LLUITEM PLEGATS!!

· ESPECIALISTES EN COOPERATIVES ·

GABINET JOAN JOSEP GONZÀLEZ, S.L.

- Planificació i Gestió Comptable
- Declaració Impost de Societats
- Estudis Econòmics de Viabilitat i Plantejament de futur
- Control Pressupostari
- Diagnòstic econòmics, financers i de sistemes de control de la Cooperativa
- Assistència de Membres de les Comissions de Vigilància i Junes Rectores
- Consultes sobre problemàtica econòmica, comptable i fiscal

GONZALEZ & CIA AUDITORS

AUDITORES CENSORES JURADOS DE CUENTAS

- Auditores de Comptes Anuals
- Auditories i Revisió dels Comptes
- Projectes de Fusió i Escissió
- Auditoria de Gestió
- Informes especials

Pensem com tu. La feina,... ben feta.

GIRONA 38 1ª 1ª · 08010 BARCELONA · Telèfon 93 265 35 05 Fax 93 232 56 13
e-mail: gjjg@gonzalezauditors.com

FEM ECONOMIA SOCIAL

Serveis per a entitats i col·lectius d'economia social i autònoms

Ajudem en el dia a dia: gestió
Aportem totes les eines: formacions
Impulsem idees: assessorament
Fem créixer projectes: acompanyem

També intervenim en processos de
remunicipalització i relleu empresarial

 Col·lectiu Ronda
Gestió · Assessorament · Formació

Trafalgar, 50-52 baixos, Barcelona | 93 268 21 99 | cronda.coop | info@cronda.coop

Segueix-nos a les xarxes

@rocagales

/FundacioRocaGales.5

rocagales.cat

Editora: Fundació Roca Galès

Redacció i administració:

Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - cc@rocagales.cat
www.rocagales.cat

Coordinació: Agnès Giner.

Consell assessor: Miquel Corna,
Enric Dalmau, Josep Edo, Agnès
Giner, Joana Gomis, Carla Liébana,
Xavi Palos, Montse Pallarés, Armand
Vilaplana, Joseba Polanco, Ricard
Pedreira, Esteve Puigferrat, Quim
Sicília i Olga Ruiz.

*Els autors són responsables dels
articles signats. Ni la direcció de la
revista ni els editors comparteixen per
força les opinions que puguin reflectir
els textos aquí inscrits*

Foto portada: Cooperativa Residència
Pi i Sunyer. @viladeroses.cat

Disseny, maquetació i impressió:
L'Apòstrof, SCCL, i Cevagraf, SCCL

Dipòsit legal B-22.823/80
ISSN 1133-8415.

Aquesta revista ha estat impresa
en paper ecològic.

 **Generalitat
de Catalunya**

Sumari

04

TORNAVEU

David Palau

05

EDITORIAL

40 anys i seguim!

06

NOTICIARI

Agnès Giner

09

COOPERATIVES DE CATALUNYA

Pla de recuperació del cooperativisme.
Confederació de Cooperatives
de Catalunya

10

LES NOSTRES COOPERATIVES

Cooperatives Dr. Pi i Sunyer i Vigo, cura
i qualitat de vida per a les persones.
Pep Valenzuela

13

L'ENTREVISTA

Jordi Cuixart.
Josep Comajóan

17

40 ANYS DE COOPERACIÓ CATALANA

Quaranta anys de "Cooperació catalana".
Agnès Giner i Mar Masip

19

ECONOMIA PER LA VIDA

Proposta del cooperativisme
català d'un pacte de país per
una economia per la vida.

20

ECONOMIA PER LA VIDA

Cap a un nou model econòmic
per a Catalunya: l'economia
plural transformadora.
Redacció Cooperació Catalana

22

ECONOMIA PER LA VIDA

3 preguntes sobre el Pacte per
una Economia per la Vida.
Cooperació Catalana

27

RETALLS

#CoopsDay i la recerca del bé comú.
Mar Masip

Un parell de preguntes (que són tres) a:

David Palau i Zaidín

(Barcelona, 1987), Educador i filòsof

Per mi, el més atractiu del cooperativisme és el canvi de mentalitat que comporta. Crec que el model cooperativista deixa enrere el marc mental egoista i individualista del capitalisme per construir un marc mental totalment diferent, on l'important és la solidaritat i la comunitat. I això és de vital importància perquè aquesta mentalitat no s'aplica «simplement» a la «feina», sinó que, des de l'educació fins a la cultura, s'estén a tots els àmbits de la nostra vida quotidiana. Per tant, el cooperativisme no afecta «només» l'estricta àmbit del treball, sinó que és un model de vida, el ciment sobre el qual construir una societat justa i solidària; deixar de viure cercant el mèrit individual per viure cercant la solidaritat i la felicitat col·lectiva.

Si hi ha un però del cooperativisme és que tantes persones de la classe treballadora, precisament les que més ho necessiten i a qui més beneficiaria, no se'n sentin interpel·lades. I això és quelcom que no podem obviar i hem de tenir molt present. Fent d'advocat del diable (i no sent aquesta ni molt menys la solució, que no la sé), a vegades em trobo amb certes esgarriances, dintre del model cooperativista, amb conceptes

com qualitat, eficiència o eficàcia, lligant aquestes idees al capitalisme, i crec que és un error: no poden quedar en un pla secundari. Crec que, per superar el model capitalista, cal fixar-s'hi molt i aprendre quines coses hi ha que tant interpel·len la classe treballadora i que tant estan «funcionant»: entendre el model a la perfecció, ja que no és precisament un enemic menor.

Sovint, explicant aquest model cooperativista, m'he trobat amb persones que m'han dit que tot això és molt bonic, però que les persones som, per naturalesa, individualistes i cobdicioses i que, per tant, aquest model que explico és tan idealista com utòpic: és a dir, impossible. Quan expliquem quelcom nou, especialment si es tracta d'un model totalment diferent del que regeix al món amb mà de ferro des de fa tant de temps, la millor pedagogia sovint acostuma a ser posar exemples. I és que aquest model ja existeix! Del Serradet de Barneres a L'Olivera, d'Els Caus de Mura a La Cuina del Comú, de La Sobirana a Tres Cadires o de Jamgo a Som Connexió, ens cal explicar aquest model, però sobretot ens cal gaudir-ne, menjar-nos-el; potser aquesta sigui la millor explicació.

40 anys i seguim!

En plena adaptació al que s'ha vingut a anomenar nova normalitat o de convivència amb el coronavirus, la revista *Cooperació Catalana* compleix quaranta anys de publicació mensual ininterrompuda, dedicada a la difusió dels principis, valors i experiències del cooperativisme a Catalunya. També compleix quaranta anys com a mitjà de comunicació de i entre les cooperatives catalanes, com una herència de la premsa cooperativa del primer terç del segle passat.

Si fem una mirada enrere, veiem que el sector cooperatiu està ben viu i que un bon grapat de cooperatives que han aparegut al llarg dels 444 números publicats durant aquests quaranta anys, segueixen existint, funcionant i treballant des de la fórmula cooperativa. Evidentment, pel camí n'han desaparegut unes quantes –algunes d'importants i emblemàtiques–, però també n'han nascut i crescut de noves, amb projectes innovadors, transformadors i de (i amb) futur. En els últims vint anys, d'ençà del Fòrum Social Mundial de Porto Alegre, el cooperativisme ha jugat un paper fonamental dins de l'economia social i solidària, treballant activament per a la transformació del model capitalista vers models que situen les persones i la vida al centre.

L'any 1980, en aquell llunyà número zero de *Cooperació Catalana*, la Fundació Roca Galès pretenia omplir el buit deixat per més de quaranta anys de dictadura feixista i caminar cap a la rehabilitació de les estructures del moviment cooperatiu. A partir d'ara, probablement el repte vindrà marcat per la crisi postcovid-19 i les seves conseqüències socioeconòmiques, una vegada parat el cop de l'emergència sanitària. Caldrà estar molt atentes a aquestes conseqüències; ja sabem que ens encaminen més que mai a treballar per difondre els models que teixiran l'economia social i solidària, juntament amb les economies transformadores, per avançar en la democràcia econòmica, la justícia social i la sostenibilitat de la vida. En definitiva, cap a una economia per la vida. I *Cooperació Catalana* hi serà per explicar-les.

Foto: Portada del núm. 0 de "Cooperació Catalana", del juliol de 1980. ARXIU.

SETMANA #DIADACOOOP 2020

La tradicional celebració del Dia Internacional de les Cooperatives, la #DiadaCoop, que té lloc arreu del món el primer dissabte de juliol, enguany s'ha celebrat telemàticament entre dilluns 29 de juny i dissabte 4 de juliol. El lema d'aquest any proposat per l'Aliança Cooperativa Internacional (ACI) ha estat «Les cooperatives i l'acció pel clima», que coincideix amb el 13è Objectiu de Desenvolupament Sostenible.

La Confederació de Cooperatives de Catalunya, en col·laboració amb la Direcció General d'Economia Social, el Tercer Sector i les Cooperatives, va proposar un programa completament virtual per reflexionar sobre la temàtica i posar en relleu la contribució de les cooperatives catalanes en la lluita contra el canvi climàtic, un dels reptes més importants als quals s'enfronta el nostre planeta en aquest segle XXI.

Així, entre dilluns 29 de juny i dissabte 4 de juliol, a través de la plataforma Zoom i amb inscripció prèvia, cada dia es va presentar una conversa inspiradora amb una persona referent en la temàtica del dia, amb torn obert de preguntes al final i una taula rodona amb tres cooperatives que expliquen les accions pel clima que estan duent a terme.

Els Premis Fundació Roca Galès 2020 també premiaran la contribució a l'emergència sanitària de la covid-19

Els Premis Fundació Roca Galès 2020 amplien el termini de presentació de candidatures fins al dia **11 de setembre de 2020** amb la novetat que premiaran de manera especial les persones, empreses i/o entitats que hagin contribuït d'alguna manera a fer front a l'emergència sanitària de la covid-19.

La Fundació Roca Galès (FRG) convoca els Premis Fundació Roca Galès 2020 per reconèixer públicament la tasca social que desenvolupen les entitats i empreses de l'economia social i solidària a Catalunya.

Aquests guardons premien els projectes i/o trajectòries de persones, associacions, empreses i institucions l'objectiu de les quals sigui treballar i promoure els àmbits del cooperativisme, la sostenibilitat o la justícia social, en les diferents categories:

- **Cooperativisme, economia social i solidària:** 28è Premi Jacint Dunyó.
- **Medi natural, educació ambiental i sostenibilitat:** 22è Premi Albert Pérez-Bastardas.
- **Justícia social:** 11è Premi Benet Vigo.

Els guardonats seran escollits per un jurat, entre la selecció de persones, entitats i empreses proposades **fins al dia 11 de setembre de 2020** a través del formulari que trobareu al web: <http://www.rocagales.cat/premis/premis-frg/>

En aquesta pàgina també trobareu + info i les bases dels premis.

OBRE ESPAI ABACUS AL CENTRE DE BARCELONA

Abacus Cooperativa ha obert Espai Abacus, la seva *flagship store*, al número 112 del carrer d'Enric Granados, al cor de Barcelona. Amb més de 1.600 m² dedicats a la cultura, l'educació i el lleure, l'Espai Abacus té com a objectiu mostrar la proposta de valor de la cooperativa per un model de consum responsable i de confiança que incorpori les tendències en el món del *retail* i els reptes actuals a l'economia social i cooperativa.

L'Espai Abacus aposta per destacar els productes de proximitat, els productes a granel amb impacte social i sostenibles dins d'una àmplia oferta de més de 23.600 referències, distribuïdes en productes de papereria, treballs manuals, joguines, regals, tecnologia i llibreria per a infants, joves i adults.

Espai Abacus ha estat conceptualitzat com un espai obert i proper on contínuament passin coses d'interès per als consumidors. Un compromís cultural per teixir relacions de confiança i proximitat a través d'una àmplia programació d'activitats orientades a promoure la participació de tota mena de públic, previstes quan es puguin celebrar un altre cop amb total seguretat i normalitat.

L'Espai Abacus compta amb tres grans zones: una zona infantil amb joguines i llibres; un espai per a joves, on prendran rellevància els jocs de taula, la robòtica, la tecnologia i els còmics; i una zona per a adults on destaca l'espai de llibreria, a més de l'espai comú per a la papereria i els treballs manuals. També s'hi podran recollir les compres efectuades a través del servei «click & collect» de la botiga en línia.

El FSMET en línia entre el 25 de juny i l'1 de juliol de 2020

El Fòrum Social Mundial de les Economies Transformadores (FSMET) ha seguit avançant malgrat el confinament, amb reptes més urgents que mai en un món en fase de reconfiguració. El procés FSMET es compon de dues etapes el 2020: el fòrum virtual a finals de juny i un fòrum a l'octubre relacionat amb la Fira d'Economia Solidària de Catalunya, a Barcelona.

A partir dels reptes sorgits durant el procés FSMET des de la primera reunió d'abril de 2019 i de les conclusions de la reunió de xarxes internacionals que va formar el Comitè de Coordinació el juliol de 2019, s'han organitzat i reunit tres modalitats de confluències durant el Fòrum Virtual 2020:

- Confluències d'actors d'economies transformadores: moviments i xarxes d'economies transformadores.
- Confluències de temes o sectors: accions temàtiques i transversals (com l'educació i les polítiques públiques).
- Confluències dels territoris: local, nacional i continental.

Per tant, l'FSMET –com a espai obert i plural i alhora lloc d'interconnexió i confluència en els aspectes que tenen en comú totes les economies transformadores– preveu diferents maneres de reunir-se: activitats autogestionades, confluències i diàlegs entre moviments. L'objectiu és contribuir a la co-construcció d'un pacte d'economia transformadora i d'una agenda comuna.

Finalment, es presentà la proposta «Acceptem el repte» per a les iniciatives d'economies transformadores i continuarà fins a l'octubre.

+ info: www.transformadora.org i <https://forum.transformadora.org/>

FÒRUM SOCIAL MUNDIAL VIRTUAL DE LES ECONOMIES TRANSFORMADORES
25 DE JUNY AL 1 DE JULIOL 2020 #FSMET

Registra't ara!
JOIN.TRANSFORMADORA.ORG

Transformem juntes:

- PODER
- CONEIXEMENT I CULTURA
- ECONOMIA I FINANCES
- RELACIONS AMB LA NATURA

Més informació a: forum.transformadora.org

LA FIRA D'ECONOMIA SOLIDÀRIA 2020 SERÀ VIRTUAL

La novena edició de la Fira d'Economia Solidària arriba carregada de novetats: enguany serà virtual i durarà un mes.

El 2020 ha portat una pandèmia mundial amb conseqüències socials, vitals i econòmiques tràgiques i restrictives. En ple confinament, amb la incertesa de la realitat social i sanitària que ens podem trobar a la propera tardor, les organitzadores de la FESC han decidit virtualitzar la fira.

COM SERÀ LA FESC 2020?

Durarà un mes, del 23 d'octubre al 22 de novembre.

Visibilitzarà i oferirà nous serveis a les

expositores: comptarà amb un web interactiu que permeti una experiència de passeig per les iniciatives de tots els sectors econòmics, i sobretot, un espai per a cada expositora on podrà penjar fotos de productes i serveis, vídeos de presentació i una secció específica d'ofertes durant la FESC. Oferirà la possibilitat de fer visites acompanyades virtualment segons itineraris durant el cap de setmana tradicional de la FESC, el 24 i 25 d'octubre.

Divulgarà coneixements i reflexions sobre l'economia

social i solidària: amplia el període a un mes, per oferir continguts a públics diferents, sense sobresaturar ni solapar programació. El primer cap de setmana, el de clausura i el central, si les mesures sanitàries ho permeten, s'oferiran activitats de taules rodones, musicals i escèniques amb un petit aforament i retransmissió en directe a través del web.

Reduirà la petjada ecològica: ja des de l'edició passada la FESC treballa amb la comissió d'ecologia de la Xarxa d'Economia Solidària (XES) per tal de minimitzar l'impacte ambiental de la Fira. Enguany, donades les circumstàncies, es gaudirà de ponents internacionals sense cremar CO₂.

Continuarà treballant la intercooperació: el nou web incorporarà un espai virtual d'ofertes i demandes per facilitar intercanvis pràctics entre organitzacions.

+ Info: <https://fesc.xes.cat/fira/>

ALENCOP EN SITUACIÓ CRÍTICA

La cooperativa Alencop es troba en situació de liquidació, ha deixat de comptar amb el suport econòmic municipal i situa les seves sòcies en una posició d'alta vulnerabilitat (econòmica, social i administrativa) que elles mateixes estan denunciant en un vídeo que han pujat al seu perfil de Twitter: @alencop_coop. Per Alencop, que compta amb 16 socis i 1 sòcia, atesa la manca de viabilitat econòmica del projecte, l'Ajuntament hauria d'accelerar els seus compromisos d'ajudar-les a trobar opcions laborals alternatives per a alguns dels socis o facilitar la continuïtat de l'activitat per a altres, a través de l'absorció per part d'una altra entitat social.

Tal com manifesta en un comunicat al seu web, LabCoop, que va contribuir a la creació d'Alencop amb un acompanyament tècnic de 12 mesos realitzat per quatre persones estretament vinculades a la cooperativa, des dels inicis del projecte al 2014 i, al llarg del temps, han anat seguint la seva evolució des de la distància. Se senten contentes d'haver contribuït a la creació d'una nova forma de resoldre necessitats socials, econòmiques i administratives de regularització (trobant una escletxa sòlida a la Llei d'estrangeria de persones migrades en una situació d'extrema vulnerabilitat).

El text on les sòcies de la cooperativa LabCoop reflexionen sobre els orígens i l'evolució d'Alencop, així com la seva implicació amb la cooperativa, ha estat compartit amb els socis d'Alencop i amb iACTA Sociojudicial i és un exercici de reflexió col·lectiva de les persones que formen LabCoop.

Trobareu les reflexions de LabCoop a:

http://labcoop.coop/wp-content/uploads/2020/06/Alencop_article_vdef.pdf

SEGONA FASE DEL BALANÇ SOCIAL DE LA XES

La Xarxa d'Economia Solidària (XES) ha començat la segona fase de la campanya «Som la sortida: Ensenya el cor» de 2020. En aquesta segona fase obren una nova bateria de preguntes vinculades al balanç social per valorar l'impacte de la crisi de la covid-19 en les entitats de l'ESS, visibilitzar les pràctiques que ens defineixen en un context de crisi i adoptar mesures específiques.

Consisteix en un nou mòdul de preguntes anomenat «Balanç social - fase II (XES)», situat al costat de les modalitats bàsica i completa del balanç social, amb dues pestanyes:

- Pestanya 1: Impacte a curt termini i pràctiques durant el confinament estricte. Aspectes laborals, de salut, cures i participació en xarxes i iniciatives.
- Pestanya 2: Situació de l'entitat a final del primer semestre i posterior.

La data límit que s'ha fixat per omplir qualsevol de les dues fases és el **4 de setembre de 2020**. És a dir, que si no heu començat a omplir cap de les dues fases del balanç social o teniu la primera sense acabar, encara hi sou a temps.

Per accedir al balanç social: <https://ensenyaelcor.org>.

Per a qualsevol dubte i més informació podeu accedir a <https://mercatsocial.xes.cat/ca/balanc-social-2020/> o escriure a info@bsxes.org.

A PETICIÓ DE COOP DE CIRC: Les fotografies de l'entrevista a la cooperativa Coop de Circ de les pàgines 22 i 23 de *Cooperació Catalana*, 443, de juny de 2020, corresponen a:

Yldor Llach a la bicicleta acrobàtica.
Fotografia de **Rakel Cros**.

Miguel Garcia de Somso Circ.
Fotografia de **Piruetta photo**.

Berta Junyent a la corda.
Fotografia de **Piruetta photo**.

PLA DE RECUPERACIÓ DEL COOPERATIVISME

COOPCAT

Confederació de Cooperatives de Catalunya
@CooperativesCAT

Les conseqüències socioeconòmiques i sanitàries de la covid-19 mostren la fragilitat d'un model global que prioritza l'acumulació privada de riquesa per sobre de la vida humana i del planeta. Amb l'actual crisi sanitària, social i econòmica i les acumulacions d'emergències dels darrers anys, Catalunya es troba amb un teixit socioeconòmic greument afectat i amb grans dificultats, on les polítiques socioeconòmiques, poc orientades a l'interès general, es fan insostenibles.

L'excel·lent situació a què ens ha abocat la crisi sociosanitària ha posat sobre la taula la importància de la capacitat que tenen les organitzacions per resoldre i cobrir necessitats de manera comunitària i solidària. Volem fer valdre la resiliència de la societat catalana i la multitud d'iniciatives, públiques i privades, per contribuir a minorar els efectes de la covid-19. En concret, volem realçar les xarxes formades per cooperatives de tota mena que han esdevingut clau per sostenir la vida, tant pel que fa a les cures, com a la conciliació o a l'economia. Els valors del cooperativisme donen resposta a les necessitats socials i econòmiques de la població en un context d'incertesa i de desconcert com l'actual. Així mateix, les darreres dades socioeconòmiques de què es disposen apunten a una caiguda del PIB entre el 7,6 i el 8,8%, un atur que s'eleva fins al 18% i una recuperació que es preveu lenta i no es començarà a percebre fins al 2021.

És per això que, des de la Confederació de Cooperatives de Catalunya, hem proposat al Govern de la Generalitat de Catalunya un pla de mesures urgents per a la reactivació econòmica del conjunt del cooperativisme. Ens hem centrat en set eixos transversals i clau per a l'estratègia de reactivació i que són: l'acció exterior d'impuls al cooperativisme, el creixement i foment, la promoció, el reconeixement, la salut pública, l'àmbit econòmic i financer i, per últim, la transformació digital i nous models de negoci. Aquests set eixos d'actuació s'han concretat en 39 mesures que s'articulen entorn de dos grans objectius:

- Atendre les necessitats més immediates a què han de fer front les empreses cooperatives.
- Situar també el cooperativisme en l'estratègia de reconstrucció econòmica del país, d'acord amb la seva capacitat per resistir la crisi, generar ocupació de qualitat i contribuir amb solucions empresarials als desafiaments industrials, socials i econòmics que plantegen la crisi provocada per la covid-19.

Des de la Confederació de Cooperatives de Catalunya treballem en la representació i defensa del cooperativisme com a model econòmic i social heterogeni, sostenible i arrelat al territori. Per aquest motiu, aquestes mesures de mitjà i curt termini emplaçades en un pla de recuperació per a la reactivació són la base que ens ha de permetre traçar una estratègia del cooperativisme encaminada a assolir els reptes següents:

- Modificar les polítiques socioeconòmiques i desplaçar la tasca reguladora de l'economia cap a institucions socials amb més capacitat de servir el bé comú i arrelades al territori.
- Dirigir-nos cap a una economia plural transformadora orientada a satisfer equitativament les necessitats econòmiques, socials i culturals del conjunt del país.
- Promoure un nou model productiu basat en la sobirania, la democratització, la relocalització, la mutualització, la redistribució de la riquesa i la transició ecosocial de les activitats econòmiques.
- Teixir un nou model reproductiu que garanteixi universalment i democratitzi les tasques de cura.
- Impulsar un nou model ecològic que fomenti la transició agroecològica, l'activitat agrària sostenible i la transició energètica, els circuits curts de proximitat, la sobirania alimentària i la mobilitat sostenible.

Cooperatives Dr. Pi i Sunyer i Vigo, cura i qualitat de vida per a les persones

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

Les feines de cura, especialment a les residències de gent gran, han guanyat una rellevància inèdita a causa de la pandèmia que encara patim. Una centralitat social i econòmica ara verificada, però que s'havia menystingut. Creada amb l'impuls d'en Benet Vigo, fundador també de la Fundació Roca Galès, la Cooperativa Dr. August Pi i Sunyer, d'iniciativa social i sense ànim de lucre, és un model a seguir.

Reunió diària covid19 de l'equip de la cooperativa.

Situat en un entorn privilegiat en el municipi de Roses, el complex residencial de la Cooperativa Dr. August Pi i Sunyer funciona des de fa 28 anys, durant els quals s'ha significat per la qualitat del servei, que en aquests moments d'emergència sanitària ha destacat per no registrar cap cas de covid-19, ni d'usuàries ni residents ni de treballadors. La cooperativa va néixer el 1976, amb l'impuls i l'experiència d'en Benet Vigo, entre altres. El novembre de 2018 es creava una segona cooperativa d'usuàries dels serveis del complex, anomenada Vigo, en homenatge a aquest.

Residència assistida a l'inici, posteriorment va ampliar serveis amb el centre de dia. Actualment, hi ha 112 places de residents i 25 d'atenció al centre de dia. La cooperativa realitza també un servei d'àpats a domicili, engegat a proposta de l'Ajuntament de la ciutat, i en col·laboració amb la Fundació d'Ajuda al Discapacitat de Roses. A més de portar el menjar, cuida i atén les persones que viuen soles. Així ma-

teix, des de fa dos anys, presta un servei d'assistència a domicili-SAD.

A més, hi ha apartaments de residència per a persones totalment independents, soles o en parelles, però que estan connectades les 24 hores amb el complex i, eventualment, poden utilitzar algun servei. En la primera fase d'aquest projecte, s'estrenaren 5 habitatges. Es preveu la construcció de 17 apartaments més, però s'aniran fent d'acord amb la demanda i l'aportació consegüent de capital per finançar la construcció, segons informa en Josep Marés, actual director de la residència, on treballa des de 1995.

La major part de les places, tant de residència (88) com del centre de dia (20), són concertades amb la Generalitat. La resta són les de les persones sòcies de la cooperativa Vigo, un total de 50. La cooperativa Pi i Sunyer en té 70.

La creació de la segona cooperativa, explica en Marés, respon a la necessitat de separar la gestió del patrimoni original de la cooperativa Pi i Sunyer, immobles i terreny, de

JOSEP MARÉS

la dels serveis, ara responsabilitat de la cooperativa Vigo, que ho és de consum o usuàries. Actualment, a poc més d'un any de la constitució, els consells rectors de totes dues estan constituïts pels mateixos membres, però són entitats autònomes.

En aquests anys d'experiència, l'equip de cooperativistes ha anat adaptant i ajustant el projecte. En origen, l'objectiu de la residència formava part d'un projecte més ampli que volia donar resposta a la manca d'assistència sanitària en el poble i la comarca. Per això, s'havien arribat a fer negociacions amb una mútua. En el camí, però, el que va anar endavant va ser la residència, i encara després de moltes negociacions i dedicació. Cap al 1986, amb un principi d'acord amb les institucions, es va llançar el projecte de la residència, i es va treballar per poder obrir-la el 1992. El 23 de març d'aquell any va ingressar-hi el primer resident.

En Benet Vigo fou un dels socis fundadors de la cooperativa i de la residència, de la qual, més tard,

seria usuari també. Jugaren un paper important, així mateix, en Xavier Planes i en Domingo Coll, que formaven part del grup inicial d'una vintena de membres. Però «la marca del cooperativisme», recorda en Josep Marés, «va ser molt clarament d'en Vigo», fill de Roses, i que ja abans havia participat en la creació d'altres cooperatives a la ciutat i la comarca, com l'agrícola La Bodega, el Centre Escolar Empordà i Promocions Turístiques. «Sempre tenia el tema del cooperativisme posat. I aquesta idea va ser així, res d'entitat mercantil».

La inversió inicial va comptar amb aportacions del grup fundador, però de seguida es va començar a treballar amb entitats financeres, informa en Marés. Sempre amb molta responsabilitat. De fet, des de fa dos anys l'entitat no té «cap deute financer». Ara, per a l'ampliació i la reforma en curs, han sol·licitat 3 milions d'euros. L'entitat és Triodos Bank: «caràcter ètic i la seva vinculació amb el sector social es correspon amb el que som nosaltres, una

Exteriors de la cooperativa.

entitat cooperativa i sense afany de lucre».

Aquest projecte d'ampliació de la residència era necessari perquè «l'edifici ja té anys. Hem anat fent manteniment i millores», declara el director, «però s'ha quedat petita, sobretot després de la posada en marxa de la llei de dependència, i ens

“

A la residència assistida, el centre de dia i els serveis d'àpats a domicili i d'assistència domiciliària, se sumen els apartaments independents dintre del complex.

Activitats de grup amb les persones residents.

Vida quotidiana a la Residència.

calia anar endavant». Amb l'objectiu de donar més qualitat als residents, ampliar sales i unitats de convivència, fer canvis a la cuina i l'entrada, i sumar més personal. Això, matisa en Josep, «vol dir qualitat assistencial i de condicions de treball». La plantilla actual és de 80 persones.

La funció de la residència i del centre de dia, resumeix en Josep Marés, és «facilitar un entorn substitutiu de la llar, adequat i adaptat a les necessitats d'assistència a través del nostre esforç personal i col·lectiu. El nostre objectiu és afavorir el manteniment o la recuperació del màxim grau d'autonomia personal i social per als residents, i al mateix temps donar suport a les seves famílies. El més important per a nosaltres és oferir un espai familiar i acollidor on els usuaris se sentin a gust, amb una atenció assistida centrada en la persona i en les seves necessitats».

Per tractar com cal la situació de cada resident, que sempre presenta necessitats específiques i canviants amb el temps, dissenyen un anomenat Pla Interdisciplinari d'Atenció Individualitzada (PIAI) per a cada

resident on s'avaluen les situacions que es van generant per poder adaptar la resposta de manera adequada en cada moment.

Tot plegat, el reconeixement de les entitats i la gent de Roses i comarca és molt gran, admet en Marés: «No queda bé que ho digui jo mateix, però sí, tenim un reconeixement molt gran. La residència té un nom important a la comarca». I emfasitza que aquest reconeixement no és gratuït: «es fan les coses molt bé en el tema assistencial».

Ara, amb la pandèmia, aquesta qualitat del treball i assistència s'ha posat a prova i s'ha superat de forma excel·lent: «no hem tingut cap cas de covid-19, ni d'usuàries ni residents ni de treballadors», destaca. Així es compleix amb «la nostra missió corporativa, que és millorar integralment el desenvolupament personal i la qualitat de vida dels nostres residents des d'una atenció personal i individualitzada».

Això, afegeix, és resultat del model d'empresa i del compromís del conjunt de treballadores i sòcies. «S'està treballant molt bé. Tot el personal està molt implicat, sobretot en

aquests moments difícils; tothom s'hi va deixar la pell, així que el reconeixement té motius. I ara, anem a buscar més qualitat encara», anuncia.

Les perspectives, per tant, són prou bones. «Llàstima», lamenta el director de la residència, «pel que ha passat en aquests mesos, però bé, suposo que és en els moments més difícils quan es veu més la qualitat de la feina». D'altra banda, conclou, «ens hauria agradat començar d'altra manera la nova etapa de l'ampliació. Ens haurem de resignar una miqueta i, amb virus o sense, seguir endavant».

“

El model cooperatiu i el compromís del conjunt de treballadores i sòcies són les claus de l'èxit de la proposta.

Jordi Cuixart

«La pandèmia pot acabar d'aturar l'ascensor social definitivament»

Un personatge històric que voldries conèixer: Martin Luther King.

Una lectura imprescindible: Walden o la vida als boscos, de Henry D. Thoreau.

Un perfil de Twitter que no pots deixar de seguir: Twitter cada dia sembla més un no parar de retrets...

No podries viure sense... A la presó aprens que allò més important per viure és sentir-te en pau amb tu mateix.

Encara tens pendent... Res, fins i tot vaig poder fer l'anhelat cafè amb la Marina Garcés.

El cooperativisme és... Una eina de transformació social que també vol dir nacional.

Jordi Cuixart i Navarro (Santa Perpètua de Mogoda, 1975), fill de mare murciana i pare badaloní, des de 2015 és el 10è president d'Òmnium Cultural. Empresonat des del 16 d'octubre de 2017 en l'onada repressiva contra el referèndum de l'1 d'octubre, va ser sentenciat a gairebé 100 anys de presó. Sota la seva presidència, Òmnium ha impulsat diverses campanyes i posicionaments des de la indestructible defensa de les diverses sobiranes, de la nacional a l'econòmica. És fundador i president d'una empresa dedicada al "packaging".

Josep Comajoan
@jcomajoan

66

«Seria absurd treballar per tornar a la normalitat, perquè normalitat era la crisi.»

Abans que res, com estàs? Aquesta és la pregunta que s'imposa aquests dies en iniciar una conversa, i més en les teves circumstàncies.

Preocupat per una crisi que aprofundeix la desigualtat i la pobresa, perquè també són drets humans vulnerats. Abans de la propagació del virus, una de cada quatre persones ja vivia en l'exclusió social, i la pandèmia no ha fet més que accentuar aquesta situació. També amb una sensació de tristor per la manera com ens han deixat milers de persones, sense poder-les acomiadar. Però mantinc una esperança intacta amb la força de la gent, que aquests mesos ha mostrat de nou que som una societat molt musculada, que no renuncia a teixir xarxes de solidaritat i suport mutu, davant de la negligència d'alguns governants.

Com ha afectat la crisi sanitària a les persones que esteu a la presó?

La pandèmia ha permès destapar moltes coses. També que les presons són grans centres de l'oblit. És un doble confinament, perquè implica més restricció de drets fonamentals, limitant la llibertat de moviment o la possibilitat de fer els vis-avis amb les famílies. L'Estat espanyol ha ignorat repetidament la comissària pels Drets Humans de Nacions Unides, Michelle Bachelet, quan demana que els presos polítics d'arreu del món i tants presos socials com sigui possible passin el confinament a casa. No sorprèn: des del dia que ens van empresonar, els poders de l'Estat han incomplert la justícia internacional i les organitzacions de drets humans. En el cas dels qui podem sortir a treballar amb l'article 100.2, comporta romandre a la cel·la una vegada finalitzada la jornada laboral i el cap de setmana

incomunicat. Però insisteixo que això no és el més greu, el més greu és que hi ha presos que no tenen cap tipus de ressort a l'exterior on agafar-se, i, si en queda algun són, en molts casos, unitats familiars molt precaritzades pel sistema.

Quina lliçó n'hem de treure, d'aquesta crisi sanitària que també està essent social i econòmica?

Doncs que cal canviar la vella normalitat d'arrel; i això passa per la transformació personal, així com per la transformació social, mitjançant l'eina revolucionària de la cultura. I nosaltres pensem que s'ha fet més evident també la necessitat d'una República catalana al servei de la gent, davant d'un Estat que està en plena regressió social, econòmica i autoritària. Vivim en un Estat incapaç d'atendre totes les conseqüències de l'emergència, que actua amb eines del segle XIX, així que la societat civil ha de continuar mobilitzant-se no solament per pressionar els governants per canvis reals, sinó també per fer xarxa i corresponsabilitzar-s'hi mitjançant projectes compartits. Això és el que s'esforça a fer Òmnium com a societat civil organitzada. Només reeixirem plegats amb la força de la gent. Perquè un país no és lliure si la seva gent no ho és, i caurem en els mateixos errors si la cultura i l'educació no són al centre de tot i per a tothom, sense excepcions.

En un article recent, parlaves de tornar a posar en marxa l'ascensor social aturat des de fa molts anys. A què et refereixes concretament?

Durant molts anys, en aquest país la gent d'origen més humil vam poder progressar gràcies a un ascensor social que contribuïa a combatre les desigualtats. L'escola i la

resta dels serveis públics s'ocupaven de garantir un mínim —insisteixo, mínim— d'igualtat d'oportunitats. Avui, però, no podem dir que som un sol poble perquè més de la meitat de la població viu en la precarietat o la pobresa. L'ascensor social és imprescindible per garantir la qualitat democràtica i la cohesió social, la igualtat d'oportunitats. Si tothom té accés als mateixos recursos, tothom té les mateixes oportunitats de progressar, però quan l'ascensor social deixa de funcionar, les desigualtats es perpetuen. I això és el que està passant. La pandèmia pot acabar d'aturar l'ascensor social definitivament.

Quin paper pot tenir el cooperativisme i l'economia social en general, aquella que ens agrada dir que posa les persones per davant de l'acumulació de capital? Una economia més justa i equitativa, en definitiva.

Representa tornar als orígens, aprofitant la força tant de contraposar models com dels aprenentatges col·lectius, després d'anys de capitalisme salvatge i indecent. Les receptes de sempre que ens proposen els estats, influïts tots ells per les grans multinacionals, s'han mostrat obsoletes; la normalitat era el problema. I fins que no entenguem que les crisis no se superen remuntant xifres, sinó posant la plena sobirania de les persones al centre, no ens en sortirem. És evident que aquest compromís forma part de l'ADN del cooperativisme als Països Catalans. També cal sumar-hi la resta de petites i mitjanes empreses; moltes d'elles exerceixen una responsabilitat social indèstria i permanent; que tenim tots plegats com a empresaris, cooperativistes, autònoms i assalariats. La vocació comunitària és indèstria de l'activitat empresarial i, sense anar més lluny, l'emergència climàtica ens alerta que el model capitalista actual és del tot insostenible i calen reformes amb profunditat i urgentment. Necessitem governants coherents i responsables al capdavant, i avui en tenim molt pocs.

El cooperativisme, malgrat tenir una llarga i fecunda tradició històrica al nostre país, desenganyem-nos, a hores d'ara té un paper un pèl residual en l'economia catalana. Quins reptes creus que tenen el cooperativisme i l'economia social de cara a un futur immediat? Quins deures ens posaries?

En general, som un país que ens costa pensar en gran. Sembla com si pensar en gran anés en detriment de preservar els valors de l'economia social. I això penso que és un error. Pensar en gran també

Jordi Cuixart i Navarro és president d'Òmnium Cultural des del 2015.

vol dir pensar a fer les coses ben fetes i incidir en el major nombre possible de persones. Per exemple, coneixem casos, no gaire lluny de casa nostra, on el fet de pensar en gran ha permès crear grans cooperatives del sector de la indústria amb un elevat grau de compromís social. A Catalunya tenim un passat molt lluminós i actualment casos molt lloables, però és cert que hi ha molt camí per recuperar, i recórrer. No podem renunciar a pensar en gran, que no vol dir créixer sense sentit ni mesura. Recordo que als inicis de la cooperativa Crític, de la qual soc soci, els impulsors em deien que pensaven a fer un mitjà més aviat petit i els vaig suggerir de no posar-se límits previs. Com el festival Esperanzah, que ha convertit l'estigma en estímul per transformar la realitat. La crisi permanent en la qual vivim és alhora una oportunitat per reorientar nous models de consum de milers de persones. La pandèmia també ha contribuït a despertar consciències, i aquí sí que m'atreveixo a dir que veig un canvi d'actitud col·lectiva que cal aprofitar.

Ens agrada molt parlar de la força de la gent, de les sobiranes..., però al davant tenim un passat recent i un risc de tornar-hi en el futur d'economia especulativa, de bombolla no només immobiliària i d'interessos curterministes de molts go-

vernants. Fa de mal resoldre l'equació? Com ens enfrontem a aquesta combinació explosiva?

Les conseqüències de la covid-19 han posat en evidència la fragilitat d'aquest model individualista. Aquesta crisi ha aconseguit que moltes persones reconguin el valor de la cooperació, l'horitzontalitat. I això és una oportunitat molt gran per al cooperativisme. Fer les coses, pensar-nos conjuntament i des de l'empatia, és l'única via per lluitar contra l'exclusió social i garantir la protecció dels drets tots els ciutadans, sense deixar-nos ningú pel camí. La crisi ha fet veure quines són les principals mancances del present. I davant d'això també hem vist una societat que s'ha autoorganitzat per pal·liar l'emergència. Quan al Tribunal Suprem dèiem que ho tornaríem a fer, que exerciríem els drets i llibertats condemnades, ho dèiem constatant també que el principal problema és l'obediència cega. Així, la lluita de la mobilització social és l'eina per conquerir anhels col·lectius i majoritaris. Això val per a l'habitatge i el dret a una vida digna, com també per a l'aprofundiment democràtic.

Des del cooperativisme català s'ha llançat una proposta de Pacte de País per una Economia Plural Transformadora, on es fa una crida al sindicalisme, als moviments

socials, a les organitzacions d'autònoms, petits i mitjans empresaris, i també al municipalisme i a les forces polítiques, per impulsar una reconstrucció econòmica i social que avanci cap a un nou model econòmic català, relocalitzat i democràtic. A partir de la teva experiència com a empresari, quin creus que ha de ser el paper de l'empresa privada catalana en aquest nou model?

En primer lloc, cal garantir el màxim de llocs de treball possibles i cal que siguin dignes i de qualitat. Això és primordialment responsabilitat de tots els empresaris. Aquest país ha mostrat molts cops una capacitat gegant per generar grans consensos, però el fet de no tenir un Estat propi dificulta enormement que aquests acords tinguin l'ambició que la greu situació actual requereix. La política econòmica dels governs d'Espanya dista molt d'un model productiu socialment responsable i, per contra, fomenta la consolidació de grans corporacions que tenen un control absolut sobre les polítiques públiques. Tenen el BOE al seu servei i aquest és el model que cal combatre. Seria absurd treballar per tornar a la normalitat, perquè normalitat era la crisi. Si abans de la pandèmia era imprescindible replantejar els models que provocaven una desigualtat creixent, la pandèmia ens demostra que el canvi, més que imprescindible, serà inevi-

table. De ben segur que pactes com els que proposa el cooperativisme català son una bona base de treball.

Quin paper atorgues a l'associacionisme o als moviments socials —no sé exactament si estem parlant del mateix— en la construcció d'aquest nou país, d'aquesta societat més justa?

Un paper essencial. Soc a la presó per ser el 10è president d'Òmnium Cultural i amb la condemna per sedició es pretén silenciar la societat civil, es persegueix la protesta i sobretot es persegueix un efecte dissuasiu cap a la ciutadania. Alhora, però, això demostra la capacitat mobilitzadora i per canviar l'*statu quo* dels moviments socials. Com explica la Jamila Raqib al pròleg d'*Ho tornarem a fer*, «els moviments no-violents que guanyen força i adeptes són vistos com una amenaça, i amb raó: la criminalització i l'emmudiment dels moviments de resistència no-violents són la prova que es tracta d'un mètode efectiu».

I quin paper juga en aquest context una entitat com Òmnium?

Ajudar a l'empoderament de la societat civil. Una societat civil crítica, exigent i organitzada és clau. Òmnium, amb els més de 180.000 socis i voluntaris, posa tota la seva musculatura al servei de la lluita compartida per una societat més justa, i ho fa utilitzant la cultura com un dels principals elements de cohesió social. Durant la pandèmia, per exemple, s'han realitzat diverses activitats de cooperació: l'*Esprint solidari*, en què es van posar tots els esforços per aconseguir recursos per a la vacuna i projectes socials; la xarxa solidària *Dona'm la mà*, per entretenir aliances durant el confinament;

JORDI CUIXART

Jordi Cuixart, en un taller de ceràmica a la presó de Lledoners.

Llibreries obertes, per ajudar el sector del llibre, i també enfortint el *Projecte Lliures*, impulsat conjuntament amb Coop57 i les ECAS, les entitats catalanes d'acció social, des de l'any 2016, per contribuir a revertir les desigualtats, la pobresa i l'exclusió social.

I la cultura?

La cultura són també els valors de la quotidianitat amb els quals ens movem per la vida. Com a consumidors, com a usuaris, com a electors...; en definitiva, com a ciutadans, tenim un poder molt gran i hem de ser molt més exigents en situar la cultura al capdamunt de l'escala de prioritats. Que el 2 % del pressupost anés destinat a la cultura seria en benefici d'una societat més compromesa, crítica i transgressora.

I, mentrestant, la feina de construcció d'un nou país, pel qual alguns esteu pagant un preu molt alt i injust, sembla que va quedar a mig fer...

És evident que el sobiranisme s'està ressituant davant la contundent repressió. Però després d'aquest embat de l'estat, avui és més evident que mai que l'única alternativa a la deriva antidemocràtica i autoritària de l'Estat continua essent la República catalana. Els objectius del moviment segueixen més vigents que mai, i la seva principal força és la transversalitat i pluralitat que representa. Igual que ens cal ser més determinats, també cal parlar menys d'unitat i treballar més per fer-la possible.

En el marc del debat sobre l'1 d'octubre, s'ha fet cèlebre la teva expressió «Ho tornarem a fer». En tot cas, si ho tornem a fer, què podríem fer diferent?

Penso que res del que vàrem fer és en va, sinó que forma part d'una etapa col·lectiva de creixement imprescindible, i els aprenentatges que se'n deriven són immensos. Exercir la desobediència civil també implica el reconeixement dels teus propis actes i «Ho tornarem a fer», és això, però també vol dir fer-ho millor. Era molt important que durant el judici deixéssim clar als poders de l'Estat que no renunciarem mai al nostre compromís amb la justícia, la llibertat i la democràcia. Són els qui empresonen la mobilització i la protesta els que estan cometent una il·legalitat. Tornarem a exercir tots els drets condemnats, perquè la lluita no-violenta per l'autodeterminació i pel dret a una vida digna no és cap delictes.

“

«Caurem en els mateixos errors si la cultura i l'educació no són al centre de tot i per a tothom, sense excepcions.»

Aquest juliol de 2020, la revista *Cooperació Catalana* compleix quaranta anys de publicació mensual ininterrompuda (excepte els mesos d'agost) i íntegrament en català, editada per la Fundació Roca Galès. Amb un número tan màgic com el 444, la revista *Cooperació Catalana* reivindica el llegat de la premsa cooperativa clàssica antecessora i se'n sent hereva i continuadora, amb les adaptacions pertinents als temps actuals.

La premsa cooperativa clàssica

Aquell llunyà número zero de la revista *Cooperació Catalana*, publicat el juliol de 1980 naixia amb el propòsit d'omplir el buit, el silenci imposat per les armes del feixisme al gener de 1939. Amb la voluntat d'oferir una eina de divulgació per a la reorganització del moviment cooperatiu català, el qual tingués al seu servei un mitjà de comunicació que posés en contacte i relacionés les cooperatives catalanes i que, paral·lelament, fomentés el cooperativisme, l'economia social i l'ajuda mútua.

Però aquesta revista no nasqué del no-res, sinó que és l'hereva i successora d'altres publicacions ja sorgides abans de la Guerra Civil i que, salvant les distànci-

es contextuals i temporals, tingueren els mateixos objectius que la revista que tens entre les mans. I és que el cooperativisme català disposava ja d'un mitjà de comunicació des de l'1 de maig de 1899, la revista

Aquell llunyà número zero de la revista *Cooperació Catalana*, publicat el juliol de 1980, naixia amb el propòsit d'omplir el buit, el silenci imposat per les armes del feixisme al gener de 1939.

mensual *Cooperativa Catalana*, dirigida per Joan Salas Anton. Aquesta, editada per la Cambra Regional de Cooperatives Catalano-Balear, va servir per publicar, preparar i convocar congressos com el Primer Congrés Cooperatiu Català al juny de 1899. Es publicà fins a mitjan 1905 i va ser substituïda al mes d'agost pel periòdic quinzenal *El Cooperador Cooperatista*, que es va publicar fins al juny de 1911. En aquest punt va ser substituït per *El Cooperatista*, que va sortir des del juliol de 1911 fins al febrer de 1915. I, finalment, la publicació es transformà en el *Cooperatisme*, que es va publicar des del març de 1915 fins al setembre de 1920. Encara que no ho sembli, aquestes quatre publicacions cobreixen perfectament el període entre el maig de 1899 i el setembre de 1920, amb freqüents canvis de nom i

Agnès Giner

Revista Cooperació Catalana

Mar Masip

Centre de Documentació Cooperativa

@rocagales

Capçaleres de la premsa cooperativa històrica.

"Cooperació Catalana" al llarg dels 40 anys.

periodicitat, però no de format ni de línia editorial.

L'any 1920 la Cambra Regional de Cooperatives Catalano-Balear va ser substituïda per la Federació Regional de Cooperatives de Catalunya, i va crear un mitjà de comunicació propi: *Acción Cooperatista*. Dirigit inicialment per Joan Coloma Chalmeta, va capejar la Dictadura de Primo de Rivera, viure la proclamació de la II República i els dos anys i mig de guerra que va seguir el cop d'estat franquista, i va deixar de publicar-se el gener de 1939.

Tornem a l'actualitat

Essent Jaume Terribas president de la Fundació Roca Galès en el número 1 de *Cooperació Catalana*, de setembre de 1980, presentava la revista com una iniciativa que fes de pont d'aquell darrer número d'*Acción Cooperatista*; tal com ell mateix expressà, «el Moviment Cooperativista català aspirava a tenir un medi de comunicació propi i continuador de la filosofia inspiradora d'aquella revista que publicà fins 1939 el grup de cooperativistes que encapçalava Ventosa i Roig».

Al llarg d'aquests quaranta anys, la revista *Cooperació Catalana* ha pretès informar dels principals fets i esdeveniments ocorreguts a Catalunya sobre cooperativisme. Ha narrat i analitzat en profunditat les diverses lleis de cooperatives de Catalunya, la Ley de Economía Social espanyola (frisant per fer-ho amb la catalana); ha vist néixer el Consell Superior de la Cooperació, la Direcció Gene-

ral de la Generalitat, dedicada amb més o menys exclusivitat a les cooperatives i l'economia social; també ha vist com naixia i com es recuperava la Confederació de Cooperatives i les diverses federacions de cooperatives —i alguna fusió—; com retornava una part del patrimoni cooperatiu confiscat durant la guerra, i part dels papers de Salamanca referent a cooperatives, i ha presenciat el naixement i desenvolupament de programes de memòria històrica, especialment de memòria cooperativa, entre d'altres. També ha vist com diverses cooperatives naixi-

Actualment *Cooperació Catalana*, de la mà del moviment cooperatiu, s'ha impregnat de les economies transformadores.

en, creixien i a vegades desapareixien o es fusionaven, i les ha referenciades al llarg dels seus 444 números, a través de reportatges, entrevistes, articles d'anàlisi, divulgació i opinió. A més, tal com expressà Josep Castaño, «si bé és cert que hi ha hagut altres intents de revistes amb finalitats similars, aquesta és l'única que ha sortit amb regularitat cada mes des de 1980». Aquestes paraules, les escrigué en l'article publicat en el número 100 d'aquesta revista, i 344 números més tard continuen sent vigents.

Tot i mantenir des dels seus inicis l'objectiu de divulgar els tres objectes fundacionals que promou l'entitat editora, la Fundació Roca Galès —el cooperativisme, la sostenibilitat i la justícia social—, i exercir com a publicació de referència del cooperativisme català, actualment *Cooperació Catalana*, de la mà del moviment cooperatiu, s'ha impregnat de les economies transformadores. Les persones que actualment participem perquè la revista surti publicada cada mes considerem que la confluència del cooperativisme amb les economies transformadores —reproductives i de les cures, economia social i solidària, ecofeminisme, procomuns, cooperativisme de plataforma, etc.— no només és inevitable, sinó que és necessària i cal potenciar-la. Per aquesta raó —i ara més que mai—, s'ha apostat per visibilitzar i fer divulgació de manera especial de les cooperatives que, a través de l'autogestió cooperativa, practiquen i defensen els principis i valors d'aquestes economies amb la intenció d'incidir socialment en pro del bé comú, la sostenibilitat i la justícia social.

Si teniu curiositat per veure l'evolució de *Cooperació Catalana* o voleu recórrer a una font contemporània per veure el ressorgiment del moviment cooperatiu català, des de la transició fins a l'actualitat, trobareu tots els exemplars en paper a la Biblioteca de la Fundació Roca Galès, integrada al Centre de Documentació Cooperativa. I les revistes publicades a partir del 2005 les trobareu en format digital PDF allotjades a Issu, al qual podeu accedir a través del nostre web: www.rocagales.cat

Proposta del cooperativisme català d'un pacte de país per una economia per la vida

DEMOCRÀCIA ECONÒMICA / SALUT COL·LECTIVA / TRANSICIÓ ECOSOCIAL

Les **conseqüències socioeconòmiques i sanitàries de la covid-19** mostren la fragilitat d'un model global que prioritza l'acumulació privada de riquesa per sobre de la vida humana i del planeta. A Catalunya, aquest model ha tingut com a conseqüència, entre d'altres, l'afebliment de la protecció social, la deslocalització parcial del teixit productiu, la reducció de la despesa sanitària, la precarització laboral d'alguns sectors, la crisi residencial, els recursos insuficients per a la recerca, el menysteniment del sector primari i una minsa capacitat d'articular les cadenes productives locals.

Davant l'actual emergència sanitària, social i econòmica, Catalunya es troba amb una part important del teixit socioeconòmic greument afectat i d'altres amb grans dificultats. Les acumulacions d'emergències dels darrers anys afegides a les que estem patint actualment —sanitària, climàtica, social, econòmica— fan insostenible la continuïtat de les polítiques socioeconòmiques poc orientades a l'interès general. **Cal modificar-les** i desplaçar la tasca reguladora de l'economia cap a institucions socials amb més capacitat de servir el bé comú i arrelades al territori, com són el sector públic, el cooperativisme i el conjunt de l'economia social i solidària, el sindicalisme, el treball reproductiu i de cures, així com el sector privat de petites i mitjanes empreses que actuen amb corresponsabilitat i ètica social.

Cal erigir i compartir un nou model econòmic basat en una **economia plural transformadora**. Dirigir a satisfer equitativament les necessitats econòmiques, socials i culturals del conjunt del país; a proporcionar salut, renda, cures, habitatge, alimentació, educació, proveïments energètics i protecció social de forma universal; a garantir el conjunt de béns i serveis necessaris per a la reproducció social i la dignitat de la vida. Cal reorientar-nos i reorientar el sistema econòmic cap a una **economia per la vida**.

Un **nou model productiu** basat en la sobirania, la democratització, la relocalització, la mutualització, la redistribució de la riquesa i la transició ecosocial de les

activitats econòmiques. Un **nou model reproductiu** que garanteixi universalment i democratitzi les tasques de cura. Un **nou model ecològic** que fomenti la transició agroecològica, l'activitat agrària sostenible i la transició energètica, els circuits curts de proximitat, la sobirania alimentària o la mobilitat sostenible.

Des de la **Confederació de Cooperatives de Catalunya**, entitat representativa del cooperativisme català, i la **Fundació Roca Galès**, entitat de foment del cooperativisme, fem una crida al conjunt de l'economia social i solidària, al sindicalisme, al municipalisme, als moviments socials i veïnals, a les organitzacions d'autònoms, petits i mitjans empresaris, a les forces polítiques, al Parlament de Catalunya i al Govern de la Generalitat per impulsar una eina a l'alçada del moment.

Cal un **pacte català per la salut col·lectiva, la democràcia econòmica i la justícia socioambiental** entre agents socioeconòmics plurals, que implantin polítiques transformadores i ens encaminin cap a una **economia per la vida**.

En aquest sentit, apel·lem:

- Al conjunt de l'economia social i solidària per subscriure la proposta, elaborar conjuntament les mesures concretes de democratització econòmica i transició ecosocial i per participar activament del canvi de polítiques econòmiques a escala de país.
- Al sindicalisme, als moviments socials, ecologistes, feministes, antiracistes i veïnals; a les organitzacions d'autònoms, petits i mitjans empresaris, per tal de treballar plegats per una estratègia d'economia plural transformadora.
- A les forces polítiques, al municipalisme, al Parlament de Catalunya i al Govern de la Generalitat per impulsar una eina de reconstrucció econòmica i social que reculli la pluralitat d'agents econòmics catalans, els reuneixi sota un pacte català per una economia per la vida i els habiliti per avançar cap a un nou model econòmic plural, sobirà, democràtic i relocalitzat per Catalunya.

Barcelona, maig del 2020.

CAP A UN NOU MODEL ECONÒMIC PER CATALUNYA: L'ECONOMIA PLURAL TRANSFORMADORA

Redacció Cooperació Catalana
@rocagales

El pacte català per la salut col·lectiva, la democràcia econòmica i la justícia socioambiental

El manifest que proposa el cooperativisme català, encapçalat per la Fundació Roca Galès i la Confederació de Cooperatives de Catalunya té com a objectiu difondre, mancomunat esforços i teixir aliances per impulsar «el Pacte de país per una economia per la vida».

Aquest aposta pel naixement d'un nou model econòmic, polític i social que es basi en l'economia plural transformadora per implantar polítiques que prioritzin i fomentin la democràcia econòmica, la salut col·lectiva i la transició ecosocial. En el món que ens ha tocat viure, les desigualtats socials i econòmiques estan a l'ordre del dia. Amb la propagació de la pandèmia de la covid-19, i la consegüent crisi sanitària en què ens hem vist immersos, aquestes desigualtats s'han incrementat i evidenciat per culpa de la fragilitat del sistema capitalista, el qual, en prioritzar el progrés econòmic privat per sobre dels interessos i les necessitats de les persones, ha estat incapaç de fer front a aquesta crisi general col·lectiva. Catalunya no s'ha escapat d'aquesta inoperativitat del sistema; el fet que les polítiques econòmiques prioritzessin les activitats i accions privades en detriment de la protecció social, la producció local, una sanitat i relacions laborals de qualitat i accessibles per a tothom, l'habitatge social, la recerca, etc. han potenciat i visibilitzat el que ja molts col·lectius socials i polítics considerem, des de fa temps, un fet evident: el sistema està col·lapsant i ja no pot ser garant del bé comú de la societat a la qual, teòricament, es deu.

Perquè aquest nou model econòmic, plural i transformador sigui possible és necessària l'adhesió i la implicació directa del major nombre d'actors socials i econòmics possible. El sector públic, que ha de ser la força tractora i actor principal, s'ha de recolzar en el cooperativisme, l'economia social i solidària (ESS) i les iniciatives comunitàries per combinar les nacionalitzacions i municipalitzacions amb la democratització i descentralització de la res

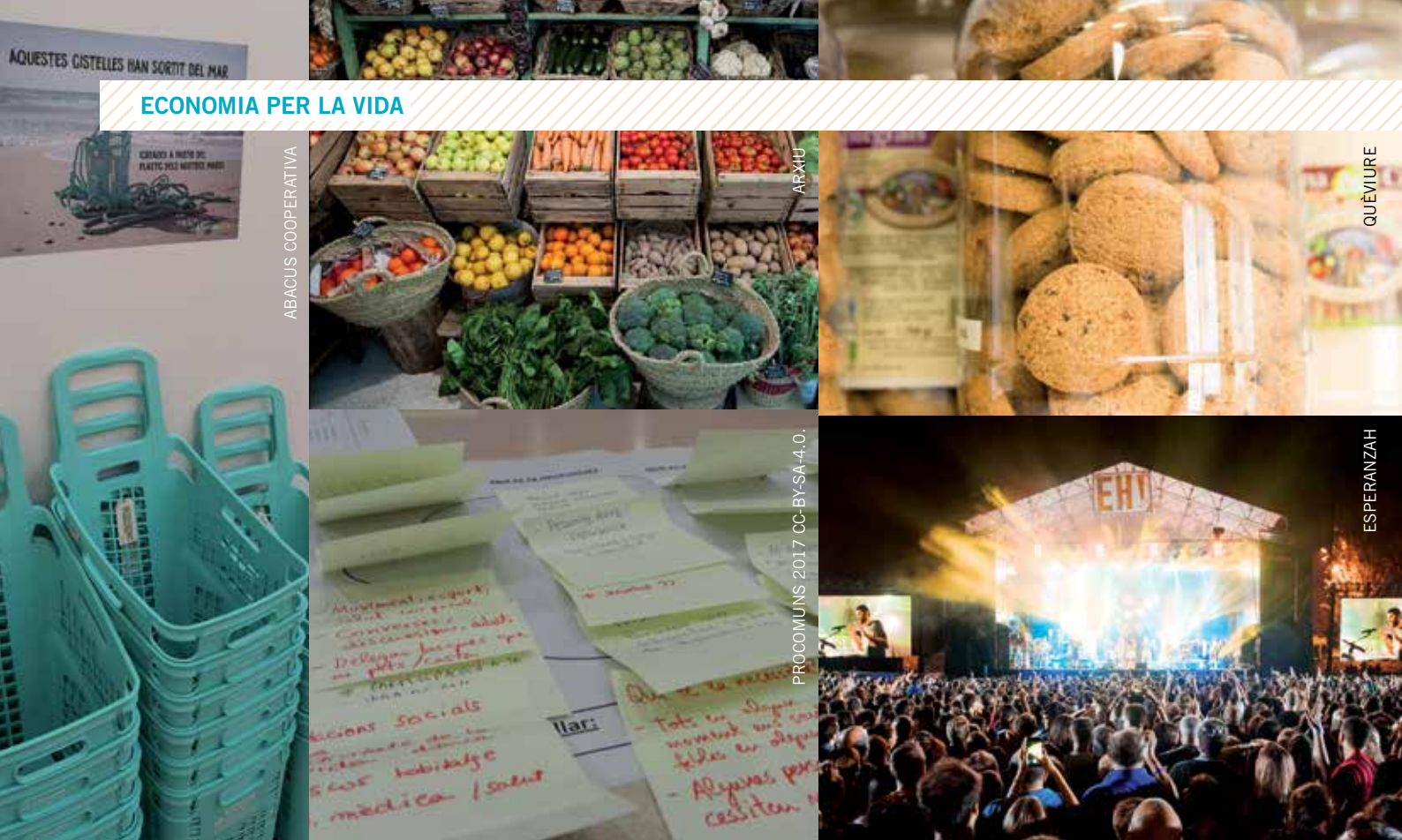
Aquest model econòmic, amb valors i principis ètics, que prioritza el bé comú per sobre del lucre i els interessos individuals, és el que es practica i es defensa des del cooperativisme i l'ESS.

publicoestatal. Només d'aquesta manera serà possible implantar i consolidar una nova economia que tingui com a objectiu essencial satisfer equitativament les necessitats econòmiques, socials i culturals de la societat a través de polítiques que articulin una economia per la vida, una economia que tingui en compte el pluralisme de realitats, necessitats i problemàtiques de cada un dels col·lectius que conformen la societat. Aquest model econòmic, amb uns valors i principis ètics, que prioritza el bé comú per sobre del lucre i els interessos individuals, és el que es practica i es defensa des del cooperativisme i l'economia social i solidària; i el sector públic s'ha de basar en aquestes pràctiques econòmiques

per dur a terme aquesta empresa. I és que tant el cooperativisme com l'economia social i solidària, des dels seus orígens, tenen com a objectiu principal transformar el model econòmic individualista i competitiu imperant per un de col·lectiu que, mitjançant la unió de forces, la cooperació, l'ajuda mútua i la solidaritat, doni resposta a les necessitats globals equitativament; només prioritzant

la promoció i replicabilitat d'experiències autogestionades o de gestió comunitària s'obrirà pas a un model on l'economia serà sobirana i estarà al servei de les persones.

Però també serà indispensable que aquest nou model centri els esforços a potenciar una nova forma de concebre la producció. Aquesta ha d'orientar les seves activitats perquè impactin positivament en el territori i treballar per implantar i consolidar un sistema públic que garanteixi universalment els serveis necessaris per a la cura de les persones. És important que en aquest nou model productiu prenguin rellevància l'agroecologia, l'ecoconstrucció, la mobilitat sostenible, les energies renovables, la reindustrialització comunitària, l'economia circular, el cooperativisme de plataforma, el textíl ecològic, la cultura de proximitat, el comerç de quilòmetre zero, les tecnologies digitals lliures, etc.; mentre que totes aquelles

ABACUS COOPERATIVA

ARXIU

QUÈVIURE

PROCOMUNS 2017 CC-BY-SA 4.0.

ESPERANZAH

Economia orientada a la vida.

activitats que actuïn irresponsablement i siguin nocives per a la societat han de reorientar-se i decreïxer mitjançant estratègies de transició, resiliència, democratització, relocalització i mutualització. També s'ha de reconfigurar el model reproductiu, que, en la conjuntura pandèmica actual, s'ha constatat insuficient i dèbil; cal una transformació dels models sanitaris, socials i educatius perquè hi prevalguin les cures i on es fomenti la democratització dels serveis, la igualtat de gènere i la visibilitat, dignificació i valorització de les tasques reproductives. De la mateixa manera, és primordial estendre un model ecològic que treballi en pro de la regeneració del territori, potenciant el model rural local en detriment de la urbanització i el turisme.

Actualment ja s'han adherit a la «Proposta del Pacte de País per una Economia per la Vida», mitjançant mocions aprovades en plens municipals, ajuntaments com el de Vic, el de Prats del Lluçanès i el de Fornells de la Selva. Però, a més de l'adhesió i la involucració directa del sector públic, és necessari que se sumin al nou model totes aquelles petites i mitjanes empreses de capital privat; sobretot, són imprescindibles aquelles que durant la crisi sanitària hagin desenvolupat una forta responsabilitat social, laboral i mediambiental i siguin les percessores de la redefinició

Perquè aquest nou model econòmic, plural i transformador sigui possible, és necessària l'adhesió i la implicació directa del major nombre d'actors socials i econòmics possibles.

del sector privat, que ha d'iniciar una transició per transformar el seu lucre en limitat i destinar els seus excedents a finalitats socials. A més, també és necessària l'adhesió i la participació directa de les organitzacions populars i veïnals, ja que l'economia popular i comunitària que desenvolupen com a agents econòmics comunitaris són elements clau perquè es pugui aconseguir una transformació social humana, duta a terme per i per a les persones.

En la conjuntura actual, la sensació d'incertesa és gran, però aquesta ens brinda l'oportunitat d'escollir i optar per propiciar i potenciar un canvi del paradigma en el qual fins ara hem estat immersos i que ha quedat palès que està esgotat i obsolet. Els escenaris estan oberts; de com afrontem aquests canvis de paradigma dependrà el naixement d'un model econòmic, polític i social o d'un altre. Es pot optar per un model que destini els seus recursos a polítiques neoliberals i receptes d'austeritat mentre es rescata multinacionals; o bé es pot optar per concentrar els esforços per sortir del *necrocapitalisme* i apostar per la vida i la salut col·lectiva. Només amb la unió de forces serà possible aixecar una societat humana centrada en la reproducció equitativa, digna i col·lectiva de la vida. T'hi sumes?

Per aprofundir en la proposta d'economia per la vida, vegeu el document: «Una Economia per la Vida. De la covid-19 a un nou model econòmic plural, democràtic, relocalitzat i ecològic per Catalunya». Una Proposta de Pacte català per la Salut Col·lectiva, la Democràcia Econòmica i la Justícia Socioambiental elaborat per Ivan Miró, soci de La Ciutat Invisible i de Coòpolis, Ateneu Cooperatiu de Barcelona. Membre del Patronat de la Fundació Roca Galès i del Consell Rector de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya. El podeu trobar a: <http://www.rocagales.cat/document-una-economia-per-la-vida>

Un parell de preguntes (que en són tres) entorn de la proposta del Pacte per una Economia per la Vida

Per celebrar el 40è aniversari de la revista *Cooperació Catalana*, hem volgut convidar diverses persones vinculades d'alguna manera amb la trajectòria d'aquesta publicació i de la Fundació Roca Galès, perquè reflexionin sobre el recentment presentat Pacte per Una Economia per la Vida.

1. Què n'opines, en general, de la proposta del "Pacte de País per una Economia per la Vida"?
2. Consideres que és aplicable de manera efectiva, en el teu àmbit/sector/entitat, el nou model econòmic basat en una Economia Plural Transformadora? En quins aspectes?
3. Quina part o elements en destacaries, de la proposta de nou model econòmic i per què?

Gemma Garcia i Guillem Llorens

Martorell, 1973 / Barcelona, 1977

Presidència de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya

1. Estem davant d'una crisi que ens assenyalava, novament, la feblesa i la insostenibilitat del sistema capitalista dominant: la inestabilitat, la concentració de la riquesa cada vegada en menys mans, el creixent nombre de persones en situació de pobresa, llocs de treball que no contribueixen al benestar social, un consumisme nociu, l'ús de combustibles fòssils i primeres matèries de manera desmesurada que posen en risc el planeta... Tots aquests factors evidencien que és imprescindible una proposta de transformació cap a una economia per la vida, la via per democratitzar l'economia i contribuir a la seva progressiva desmercantilització, sense que això hagi de suposar fer-la menys eficient ni competitiva, ans al contrari.
2. Des de la FCTC considerem que les cooperatives de treball són, per definició, amb la posada en valor dels principis cooperatius en les diferents activitats que duen a terme, l'exemple d'aplicació efectiva d'un model econòmic basat en una economia plural transformadora. Empreses arrelades al territori, compromeses amb les persones treballadores i l'entorn.
3. La proposta d'un nou model productiu amb valors vinculats a principis cooperatius com són la democratització, la redistribució de la riquesa o la relocalització de les activitats econòmiques. Però sense poder desvincular-se d'un nou model reproductiu i un nou model ecològic, entenent l'economia per la vida com un tot.

Lluís Carreras Roig

Tarragona, 1958

Economista, professor de la Universitat Rovira i Virgili

1. És evident que el model global té moltes mancances. Cal posar les persones en el centre. La proposta és àmplia i exposa la crua realitat de la situació sanitària, climàtica, social i econòmica a què ens ha portat el sistema.
2. En l'àmbit professional en el qual em moc, ja es tenen en compte aspectes relacionats amb la utilització raonada de l'energia, evitant-ne la sobreutilització, i també la universitat ofereix moltes beques equitatives que permeten que els alumnes més desafavorits econòmicament hi puguin accedir. També s'insisteix a compartir cotxe, etc.
3. Hem de potenciar el consum de productes dels nostres pagesos, fer didàctica del model cooperatiu, que hi hagi una relació raonable entre els treballadors que més cobren i els que menys cobren a les empreses, etc. Cal valorar més les feines senzilles que més beneficien la societat.

David Fernández Ramos

Vila de Gràcia, 1974

Periodista / Soci de treball de Coop57

1. Nascut del cooperativisme, és tota una alenada d'aire fresc, configura tot un programa de futur i amb els peus a terra posa la mirada llarga. En tot cas, una de les millors propostes, entre la més sensata i la més atrevida i la més necessària, davant els reptes i col·lapses que ja tenim i que no afrontem seriosament. Diria que fa una síntesi completa dels llargs aprenentatges de l'ecofeminisme, de l'ecologisme social, de l'aprofundiment democràtic, de la transformació social. I que és una esmena general postcapitalista amb un divisa bàsica: la vida, les vides, al centre.
2. Ho és. I és urgent. Si ahir era necessari, avui és imprescindible. En relació amb l'àmbit financer, encara més, perquè anem amb deu anys d'endarreriment respecte a les brutals lliçons de la crisi de 2008. No es va fer el que calia, sinó tot el contrari. En l'àmbit de la protecció de l'estalvi, l'accés al crèdit i les inversions, la pluralitat requereix, paradoxalment, de confinaments i exclusions: mai més ni fons voltors, ni paradisos fiscals, ni fiscalitats kàrkianes ni criptomonedes especulatives. Dins la pluralitat no puc incloure de cap manera dinàmiques depredadores i degradadores. A diferència d'altres sectors, té un potent taló d'Aquil·les: nosaltres. El model bancari vigent se sosté en usuaris i consumidors. Canviar-ho és a les nostres mans.
3. Que hi ha alternatives sòlides, models distints i que hi manca, bàsicament, voluntat política. Que ens recorda que l'única manera de salvar-se cadascú ja és salvar-nos tots alhora. Que serà difícil, com sempre, sortir-nos-en, però més difícil serà no fer-ho. Que tenim l'oportunitat d'aprendre i que està per veure si l'aprofitem; que rere els primers mesos de pandèmia i les primeres bones paraules tornen les paraules buides i es continua fent el de sempre. Massa ràpid tornem de pet a una normalitat que era part fundacional i essencial del problema i de les desigualtats estructurals que tot ho esbotzen. En termes nus, la certesa compartida que no hi ha cap sortida pacífica, democràtica, justa, cooperativa, feminista i ecologista sota el capitalisme.

Dolors Camats i Luis

Barcelona, 1971
Directora de la COV

1. La crisi provocada per la covid-19 obliga a fer canvis estructurals en la nostra manera de treballar, de produir, de moure'ns i sobretot d'abordar els treballs de cura. Alhora es mobilitzaran grans quantitats de recursos econòmics europeus en els propers anys. És importantíssim que les organitzacions econòmiques i socials que prioritzen el benestar de les persones i l'interès comú per sobre del benefici participem en la definició d'aquestes transformacions. Aquest manifest és un pas en aquesta direcció i per això és tan benvingut.
2. No ha de ser només aplicable. És imprescindible. En el cas de l'habitatge cal un gir de 180° a la pràctica actual. Cal un pacte per l'habitatge que subscriguin totes les administracions i agents implicats i que prioritzi la inversió per crear un parc públic d'habitatge assequible, així com crear les condicions per desmercantilitzar l'habitatge com a bé especulatiu. El nostre model cooperatiu aposta per la propietat col·lectiva dels habitatges per garantir-ne la funció social i la presa democràtica de decisions.
3. L'èmfasi en el caràcter plural de la proposta i de la resposta. Cal comptar amb tot el sector d'economia social i transformadora; i en la potència de la seva aliança amb el sector públic per arribar a grans canvis. El paper de la comunitat com a espai per a aquestes aliances de baix a dalt és imprescindible per a una solució democràtica, justa i transformadora.

Cristina Grau

Barcelona, 1966
Advocada, sòcia de FGC advocats

1. Crec que un canvi de paradigma econòmic és fonamental. El sistema capitalista de prioritització del guany sobre la persona ha fracassat crisi rere crisi, crisis que són sistèmiques i que afecten els més vulnerables; les retallades en matèria social derivades de la crisi immobiliària i financera de 2008 s'ha revelat com la pitjor de les polítiques ara; els països que no havien fet retallades tan importants han superat de manera menys dramàtica la crisi sanitària de la covid-19. L'ESS és una alternativa humanista a la política i l'economia, una manera de generar riquesa més equitativa i posant la persona al centre, i hauria de ser el punt d'arribada natural dels estats socials i democràtics de dret nascuts després de la II GM.
2. Considero que és aplicable a tots els àmbits de la vida, econòmics, laborals, professionals... Com a advocada, formo part d'un despatx que és una cooperativa de treball i la seva organització dista molt de la dels despatxos tradicionals: les persones treballadores s'integren com a sòcies, amb plenitud de drets, sobretot el de prendre les decisions de l'organització, que és horitzontal i transparent, també vers les companyes i els companys que encara no són sòcies o socis.
3. Per mi és fonamental una distribució més equitativa de la riquesa, un model més sostenible econòmicament, social i mediambiental.

Eloi Serrano i Robles

Badalona, 1976
Director de la Càtedra d'Economia Social del
Tecnocampus – Universitat Pompeu Fabra

1. És una proposta necessària. El sistema capitalista genera desigualtats i problemes de sostenibilitat, és un sistema basat en guanyadors i perdedors. En moments de crisi, l'economia social acostuma a agafar volada per dues raons: com a efecte refugi i com a element reflexiu per transformar el sistema. Després de la crisi del 2008, i ara la que tenim a sobre, cal afirmar que una altra manera de fer les coses és possible, necessària i preemptòria.
2. És molt complicat aplicar els preceptes que proposa el model de cop. Però sí que es pot accelerar la presa de consciència i la implicació dels agents per passar de la reflexió o la proposta a la pràctica. En el meu àmbit estem aconseguint una visualització acadèmica de l'economia social que, si bé continua sent insuficient, ha crescut notablement. Reforçar l'economia social com a disciplina científica és condició necessària per poder dotar-la de rigor i transportabilitat al món real.
3. Que no concep el model econòmic com un element aïllat. L'economia representa la gestió dels recursos escassos, la gestió implica prioritització i la prioritització depèn del sistema de valors i la correlació de forces. El nou model econòmic s'estructura partint d'una concepció holística en què tota decisió econòmica ve determinada i determina pràcticament tots els àmbits de les nostres vides i de la nostra relació amb l'entorn. És una proposta integral basada en la justícia, la felicitat, la fraternitat, la llibertat i una relació harmònica amb el planeta. Fem-ho!

Montserrat Pallarès Sánchez

Badalona, 1972
Editora i professora de llengua i literatura catalanes
a secundària

1. És una proposta no només adient, sinó necessària, en aquests moments que estem vivint. Cal fer front a l'embat del capitalisme en totes les esferes. La proposta posa èmfasi en tot allò que s'ha de fer des del pla de l'economia, perquè l'economia és política i travessa les nostres vides.
2. Jo ara mateix em moc en les cooperatives de consum (Coop57 i Som Energia) i també en el món de la docència pública. Considero que des del cooperativisme el pacte de país és aplicable i, de fet, ja s'està aplicant en alguns espais gràcies a la voluntat de persones que el fomenten. Des del punt de vista de l'ensenyament, caldria que les administracions públiques s'hi impliquessin. Per ser sincera, veig lluny la possibilitat d'un govern (municipal o d'estat) que estigui disposat a desvincular-se del capital de forma sincera i sense concessions. Però encara he de viure uns quants anys, potser aconsegueixo arribar-ho a veure.
3. Crec que és essencial el canvi de model productiu. Per dues raons, bàsicament, perquè cal trobar un model més just i perquè ens hi va la vida. La catàstrofe ecològica ja està en marxa i ara ja ens trobem en el temps de descompte. Hem d'actuar o morir.

Maravillas Rojo Torrecilla

Barcelona, 1950

Jubilada. Presidenta d'Abacus Cooperativa

1. Fa temps que comparteixo que, pensar estratègicament el futur que volem, comporta la voluntat de transformar el present, perquè saber a on volem anar no garanteix que hi arribem. La proposta és oportuna, i caldrà desenvolupar-la en el marc d'uns temps convulsos amb grans incerteses i en els quals creix la complexitat. Cal cooperar per transformar.
2. Crec que, perquè el que ve no sigui una continuïtat del passat sinó una situació més equitativa i sostenible, podem aportar l'essència cooperativa a la construcció del nou present, mantenint i reorientant l'activitat per portar endavant projectes i empreses amb una activitat econòmica solvent, amb resultats positius i ben posicionades en el conjunt de l'economia plural en la qual convivim. El repte és aconseguir impacte econòmic positiu en empreses que puguin mostrar que són les persones i no el capital allò que determina la participació i la distribució de resultats, empreses que actuen compromeses amb el territori i la sostenibilitat des de l'interès col·lectiu. Potser si som capaços de compartir-ho i comunicar-ho, moltes més persones coneixeran i valoraran el que aporta i decidiran utilitzar productes i serveis d'empreses cooperatives, o en formaran part activament i ampliaran la seva base social.
3. El valor de la vida. La crisi de la covid-19 ha impactat directament sobre les persones i ha posat en el centre el valor de la vida, que és la salut però és també la subsistència, l'habitatge o l'educació. Per posar la vida al centre, caldran polítiques públiques que reforcin aquests drets i canvis de valors en les nostres prioritats. Com que la normalitat de la qual venim no ens agrada prou, haurem de treballar per generar una nova situació que potencii valors comunitaris integradors dels interessos personals i col·lectius. L'economia plural transformadora pot generar un nou model productiu, amb noves aliances i amb una cooperació publicoprivada que reforci les nostres cadenes de valor, ens faci més forts col·lectivament i ens permeti un millor posicionament cooperatiu. Caldrà afrontar els nous reptes que comporta una adequada gestió de la tecnologia digital, de la gestió de dades o de la logística si volen enfortir el cooperativisme i ser part activa d'una economia plural.

Jordi Gálvez Fornieles

1977

President de la Federació de Cooperatives d'Habitatge de Catalunya

1. Em sembla molt encertada la proposta, perquè s'ha demostrat que cal reorientar un model econòmic més just i global.
2. Sí, l'habitatge té un paper fonamental en la cohesió social del territori i en la distribució de la riquesa. És per això que la col·laboració entre les diferents administracions i agents socioeconòmics plurals és fonamental per posar a l'abast de tota la ciutadania totes les opcions d'habitatge possibles.
3. És una oportunitat per crear sensibilitat i donar a conèixer el model d'economia social i solidari i sostenible amb el planeta, sobretot a les futures generacions.

Arcadi Oliveres Boadella

Barcelona, 1945

Economista jubilat

1. Es tracta d'una àmplia visió transformadora amb la voluntat de capgirar l'economia, posant-la al servei de les persones i de la natura. El document abasta els aspectes claus de la producció, reproducció, model ecològic i salut col·lectiva. Tot des d'una òptica de democràcia econòmica.
2. Pel que puc observar, fa anys que a Catalunya, i afortunadament també en altres espais, es duen a terme iniciatives en la direcció que assenyalava el document. Aquest fet es pot constatar tan sols fent una volta cada any per la Fira d'Economia Solidària, organitzada per la XES.
3. Totes les propostes són destacables, potser hi faria algun afegit en el tractament de les grans corporacions econòmiques i financeres, de la contemplació dels organismes internacionals i de la importància dels constants moviments de població.

Josep Maria López Fumat

Lleida, 1954

Pedagog i President de la Federació de Cooperatives d'Ensenyament de Catalunya

1. Repensar el futur sempre és una eina transformadora. Les circumstàncies que estem vivint, observar el món i les seves desigualtats, enfrontar-se a qualsevol crisi, sempre comporta una redefinició dels teus valors i de com s'han de prioritzar per tal de no cometre els mateixos errors. Per tant, un «pacte de país» que tingui en compte les persones en primer lloc, com a motors de transformació, per aconseguir més igualtat, més solidaritat, que tingui present el territori i vetllí per un món més just, és totalment necessari.
2. I tant... Fins i tot diria que és bàsic i prioritari. El món de l'educació és la primera plataforma per pensar, descobrir, valorar, criticar els valors que ha de tenir una societat, un país, un col·lectiu de persones, perquè els podem viure, representar, des de molt petits, i així comprovar les seves virtuts i els seus defectes. Dificilment accedirem a nous models reproductius si només es valoren pel seu rendiment econòmic o per les seves plusvàlues... Manca la reflexió col·lectiva que doni sentit a les persones com a grup i no com a individu, sense oblidar que el grup s'alimenta de la força i les diferències dels seus individus. Si no eduquem en el cooperativisme, tindrem cooperatives el dia del demà?, si enriquir-nos és l'objectiu, quanta gent deixarà fora la competitivitat?, si no fem un consum responsable, a on ens porta?, si no reciclem les deixalles que produïm, què pot passar?... I sí, tot això es pot educar, es pot valorar des de l'educació. Dels nostres infants i, evidentment, dels nostres adults. Avui en dia, ho estem veient millor que mai, les nostres activitats poden veure's col·lapsades i aturades si no tenim present altres qüestions: el respecte a la natura, el canvi climàtic, l'equitat distributiva, la sostenibilitat i el reciclatge són actituds que porten un valor inherent, que s'han d'aprendre i s'han d'ensenyar.
3. En definitiva, treballar perquè les desigualtats, les mancances, l'individualisme i el creixement sense control puguin deixar pas a un món més solidari, més just, més ecològic i més sostenible.

Antoni Comín i Oliveres

Barcelona, 1971

Vicepresident del Consell per la República - eurodiputat

1. Em sembla una iniciativa excel·lent i necessària. Avançar cap a un model econòmic postcapitalista hauria de ser una de les principals prioritats de la nostra societat: així ho pensem des de fa anys molts actors i persones diverses, ja sigui des de la societat civil, des del món intel·lectual i del pensament, des de l'esfera productiva i laboral, etc. Un pacte com aquest seria un bon pas en aquesta direcció i, per tant, em sembla una proposta oportuníssima. La crisi econòmica derivada de la pandèmia de la covid-19 ens hauria de servir per construir nous consensos a Catalunya –però també a la resta d'Europa i al món– en favor d'una economia més democràtica, més igualitària, més reconciliada amb la natura, compatible amb el temps personal i de cures, i més capaç de garantir els drets bàsics dels quals depèn la llibertat de les persones, a través d'uns serveis públics robustos.
2. Tots els àmbits estan convidats a avançar en aquesta direcció. Hi ha un espai evident de democratització de l'esfera laboral i financera. Tots els sectors productius han de ser capaços de dur a terme la transició ecològica cap a una economia plenament descarbonitzada. També el món institucional i polític ha d'avançar de manera clara en la lògica de la democratització.
3. Crec que una prioritat hauria de ser l'establiment d'un model consensuat però oficial de balanç ecosocial, que faci molt èmfasi en els aspectes relacionats amb la democràcia econòmica i els seus indicadors, que serveixi per posar les bases d'una etiqueta social pública, que permeti ampliar molt més la potència transformadora del consum responsable. Entenc que el sector cooperatiu i de l'economia social hauria de tenir un paper de colideratge molt decidit en aquest procés de transició econòmica.

Oriol Amat i Salas

Barcelona, 1957

Catedràtic d'economia financera de la Universitat Pompeu Fabra i degà de la UPF
Barcelona School of Management

1. És una proposta molt encertada i que dona resposta a alguns dels principals reptes que tenim en aquests moments: treballar per una economia que posi les persones i el planeta al centre de totes les decisions. A més, la crisi del coronavirus està augmentant molt la conscienciació de moltes persones cap a aquests temes i, per tant, és un moment molt bo per impulsar un gran pas endavant.
2. Per descomptat que és aplicable. Les organitzacions que es gestionen buscant un equilibri entre els objectius econòmics, els socials i els mediambientals estan demostrant que són molt més resilients en períodes de crisi i que tenen més capacitat de generar ocupació i de qualitat.
3. En moltes organitzacions hi ha una asimetria entre el que diuen que fan i el que realment fan. Aquest model econòmic pot afavorir que les organitzacions i els diners es posin al servei de les persones i del planeta, i no a l'inrevés.

Quim Sicília i Gil

Barcelona, 1954

President de la Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya

1. Tot el que sigui «manifestar i/o manifestar-nos» per consolidar una nova arquitectura de país que tingui en compte el social, l'econòmic, el cultural, transgredint intel·lectualment l'estatus actual d'una societat que necessita nous horitzons i noves mirades de pensar; i de fer-ho amb valors com els cooperatius, és un encert.
2. Primer de tot, reconstruir de nou basant-nos en la història i les experiències recents i reutilitzant tot allò de sòlid que tenim, que és molt és important. En el sector del cooperativisme de consumidors i usuàries, del qual formen part al nostre país 2.530.000 persones sòcies, amb 9.000 persones sòcies i treballadores i 1.000 milions de facturació, tenim camí i som altaveu tant pel que fa a continuar impulsant un consum conscient amb aquest ampli col·lectiu com pel que fa a impregnar noves fórmules de formació en l'educació cooperativa de les persones que hi treballen.
3. Seguint amb el lema de l'ACI d'aquest any, la lluita per l'acció climàtica en tots els seus àmbits de transversalitat en seria un d'important, un nou model productiu on els valors cooperatius impregnin espais de l'economia tradicional més pròxima a la responsabilitat social i a la sostenibilitat, un nou model reproductiu que garanteixi salut, renda, cures i habitatge... Hi ha molta feina a fer en tots els àmbits i, com diuen, som un país amb visions de futur i empena.

Ramon Sarroca Capell

Almenar, 1957

Pagès i President de la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya

1. La proposta inicial va sorgir de la Fundació Roca i Galès i el Consell Rector de CoopCat. Vam decidir fer-la també nostra perquè compartim la visió que cal un nou model econòmic i social més plural, més democràtic, més equitatiu... Els valors que defensem per a aquest pacte de país són, en definitiva, els principis inherents al cooperativisme.
2. Les cooperatives agràries ja complim els aspectes que recull el document sobre el nou model econòmic. Som empreses socials arrelades al territori, creiem en la sobirania alimentària i promovem l'activitat agrària sostenible. També apostem perquè es doni valor al producte de proximitat i als circuits curts. Per tant, tot i que sempre cal anar evolucionant i tenim diversos reptes encara, en ser cooperatives ja partim d'una base sòlida per al desenvolupament d'aquest model.
3. La importància de transformar l'economia amb principis i valors intrínsecs al cooperativisme, i el fet de pensar un nou model donant rellevància a moltes activitats econòmiques que fins ara no eren gaire visibles. En el cas del cooperativisme agrari, la producció d'aliments s'ha refermat com un servei bàsic durant la crisi sanitària de la covid-19 i el confinament. Creiem que hem demostrat que podem proveir aliments de qualitat, amb seguretat alimentària i de km 0, alhora que tenim una funció social imprescindible en el territori rural. Ara cal que la societat i l'Administració en prenguin consciència.

Assegurem compromís

Descobreix les assegurances ètiques i solidàries

Amb Arc Cooperativa pots fer un consum responsable tot impulsant el mercat social

www.arc.coop

Microfinances
Agricultura Sostenible
Renovables

Finances Ètiques
cooperatives
per al Sud Global

www.oikocredit.cat

934416306 @OikocreditCat

Som representativitat —

→ Participació

Visibilitat —

→ Enfortiment i creació

Sectors —

→ Territori

Economies feministes —

→

→

→

→

→

→

→

→

→

→

→

→

→

→

Federació de Cooperatives
de Treball de Catalunya
Premià 15, 1ª planta. 08014 Barcelona
Tel: 93 318 81 62 - Fax: 93 302 18 85

cooperativest treball.coop

e/s Premis economia social

Els millors treballs de Fi de Grau,
Fi de Màster o Postgrau.

Pots guanyar fins a 1.250 €
(més 300 € en productes i
serveis del mercat social).

Fent el teu treball sobre una
temàtica vinculada a:

TERCER SECTOR
ECONOMIA SOCIAL
COOPERATIVES

Últim dia per presentar els treballs:
20 de setembre de 2020.

premis@rocagales.cat | www.arcoop.coop/premis

#COOPSDAY I LA RECERCA DEL BÉ COMÚ

Mar Masip

Centre de Documentació Cooperativa
@rocagales

Al número d'*Acció Cooperatista* dedicat a la Diada Internacional del Cooperativisme del juliol de 1936, Joan Coloma escriu: «Tots admetem, amb major o menor suma de raonaments, que el món està malalt, que les bases en què recolza la seva economia són falses i inestables».

Encara que d'aquestes paraules han passat 84 anys, en l'actualitat segueix essent necessari alçar la veu a favor d'establir un nou model econòmic, que Coloma plantejava que havia d'estar fonamentat «en uns principis diferents als que han servit i serveixen encara de suport al sistema doctrinal capitalista». És a dir, fonamentar-se en els valors i principis cooperatius que, segons posa en relleu, «no són teories abstractes ni hipotètiques». Un exemple de la seva pràctica en l'actualitat és el setè principi cooperatiu: la preocupació per la comunitat, dit d'una altra manera, totes aquelles tasques que s'efectuen des de les mateixes cooperatives en pro del desenvolupament sostenible de les comunitats de les quals són membres. A causa de la crisi sanitària, són nombroses les entitats cooperatives que s'han bolcat a la comunitat per satisfer les necessitats

directes i indirectes generades —o que s'han vist incrementades i agreujades— a causa del context. Però el setè principi també està present en la celebració de la Diada de Cooperativisme d'aquest 2020, ja que l'Aliança Cooperativa Internacional (ACI), arran de l'evident emergència climàtica —que, encara que eclipsada per la covid-19, continua essent primordial—, ha dedicat la Diada Cooperativa d'enguany a la lluita contra el canvi climàtic. La protecció del medi ambient és una acció i un objectiu en el món cooperatiu que ve de lluny; així i tot, encara és necessari potenciar, incrementar i replicar les iniciatives que s'estan duent a terme per pal·liar l'impacte humà en el medi. Per aquest motiu, l'ACI propugna que el paper de les cooperatives no solament ha de radicar a implementar estratègies sostenibles i ecològiques, sinó que les cooperatives han de «contribuir activament a sensibilitzar altres sectors de la societat, entre ells les administracions públiques», ja que, en tenir incorporada en la seva identitat la recerca del bé comú, estan més que capacitades per alçar-se en la lluita contra el canvi climàtic.

Acció Cooperatista, 3 de juliol de 1936, núm. 687, p. 5.

ACI, *Notas de orientación para los principios cooperativos*, 2015. Document disponible al web de l'ACI.

**REACTIVEM L'ECONOMIA
SOCIAL I SOLIDÀRIA**

BARCELONA MAI S'ATURA

Més informació: maiensaturem.barcelona